

Česká národopisná společnost, z. s.



**Výroční zpráva o činnosti České národopisné společnosti, z. s.,
za rok 2016**

Zpracovala a předkládá Mgr. Jana Nosková, Ph.D.,
předsedkyně ČNS, z. s.

Praha 2017

Úvod

Česká národopisná společnost, z. s. (dále ČNS), jež přímo navazuje na Národopisnou společnost československou založenou v roce 1891, si udržuje svou přirozenou roli vrcholného profesního sdružení českých etnologů i v 21. století. Soupis jednotlivých aktivit vykonaných v průběhu kalendářního roku 2016 dokládá, že ČNS, z. s., plnila i v tomto roce aktuální úkoly a požadavky vycházející z jejího dominantního postavení v rámci oboru.

Výroční zpráva je rozdělena do tematických kapitol podle jednotlivých oblastí činnosti ČNS (Činnost exekutivy ČNS – Hlavní výbor ČNS, Členská základna, Publikační aktivity, Webové stránky, Anketa ČNS, Vyhlášení studentské ceny ČNS, Dopisovatelé, Ekonomická agenda a grantové projekty, Semináře a konference, Mezinárodní spolupráce a spolupráce s UNESCO) a shrnuje nejdůležitější informace o aktivitách ČNS a dosažených výsledcích v roce 2016.

Činnost exekutivy ČNS – Hlavní výbor ČNS

Hlavní výbor ČNS (HV) je po Valném shromáždění druhým nejvyšším orgánem České národopisné společnosti a řídí její činnost v období mezi Valnými shromážděními, které se konají vždy jednou za tři roky. HV ČNS se v roce 2016 sešel na čtyřech jednáních: 15. března 2016 v Etnografickém ústavu Moravského zemského muzea v Brně, 24. května 2016 v Etnologickém ústavu AV ČR, v. v. i., v Praze, 3. října 2016 v Parku Rochus, o. p. s., v Uherském Hradišti a konečně 9. prosince 2016 ve Valašském muzeu v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm. Téměř všechna jednání proběhla v institucích, které jsou zároveň kolektivními členy ČNS, což dokládá úzkou spolupráci této organizace s jejími kolektivními členy.

HV na svých jednáních řešil důležité otázky a problémy spjaté s činností ČNS, přičemž o své činnosti a rozhodnutích informoval členy ČNS v rámci pravidelně vydávaného *Zpravodaje České národopisné společnosti*, který je zveřejňován mj. na webových stránkách ČNS (viz <http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/aktuality/zpravodaj-cns>). Kromě hlasování členů HV během pravidelných jednání hlasovali jeho členové během roku 2016 také pětkrát pomocí hlasování per rollam – tento způsob hlasování představuje důležitý prostředek sloužící k zabezpečení větší flexibility v rozhodování HV o důležitých otázkách v mezidobí mezi pravidelnými jednáními HV.

Česká národopisná společnost pokračovala zastupována členy HV ve spolupráci s *Radou vědeckých společností*. O své činnosti v roce 2015 informovala tuto instituci v lednu 2016 předsedkyně ČNS Mgr. Jana Nosková, Ph.D., pomocí pravidelné Roční zprávy o činnosti vědecké společnosti – zpráva obsahovala celkem osmnáct výstupů. O činnosti v roce 2016 pak byla Rada vědeckých společností informována Roční zprávou v lednu 2017 – tato zpráva obsahovala sedmnáct výstupů, což dokládá, že ČNS kontinuálně vykazuje vysoký počet aktivit. RVS požádala ČNS v roce 2016 o posouzení možnosti vstupu České asociace pro africká studia do RVS. ČNS tuto organizaci ke vstupu doporučila. Plenárního zasedání Rady vědeckých společností 21. září 2016 se za ČNS zúčastnil člen HV PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D., který tlumočil následně členům HV nejdůležitější informace týkající se činnosti vědeckých společností a jejich fungování v roce 2016 a 2017 (dodání osvědčení o registraci zapsaného spolku u rejstříkového soudu, novinky ve vedení účetnictví).

ČNS pokračovala v roce 2016 ve spolupráci s dalšími institucemi, především s *Ministerstvem kultury* a s *Národním ústavem lidové kultury* ve Strážnici. Mgr. Eva Románková, členka HV, zastupovala ČNS v červnu 2016 v konkurzní komisi při výběrovém řízení na ředitele NÚLK. Předsedkyně ČNS Mgr. Jana Nosková, Ph.D., se účastnila za ČSN 14. října 2016 oslav 60. výročí založení Národního ústavu lidové kultury ve Strážnici.

ČNS se dále podílela na činnosti *Komitétu antropologických a etnologických věd*. Již v roce 2015 do něj místo svého odstupujícího zástupce PhDr. Daniela Drápaly, Ph.D., kooptovala ČNS člena HV PhDr. Jiřího Woitsche, Ph.D. Tato kooptace však nebyla vzata v potaz, a tak předsedkyně ČNS Mgr. Jana Nosková, Ph.D., požádala vedoucího Komitétu doc. PhDr. Zdeňka Uherka, CSc., o její znovuprojednání. Na jednání Komitétu 14. prosince 2016 byla situace vyjasněna, na příštím jednání Komitétu v prosinci 2017 bude ČNS již regulérně zastupovat PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.

V roce 2016 začala také příprava *Valného shromáždění ČNS*, které se koná jednou za tři roky. V pořádání ČNS pravidelně střídá jako místa jednání lokality v Čechách a na Moravě/ve Slezsku. Poslední Valné shromáždění ČNS proběhlo v září 2014 v Plzni, a proto se členové HV rozhodli pro rok 2017 pro výběr destinace na Moravě. Valné shromáždění proběhne 19. září 2017 ve Znojmě, v konferenčním sálu Louckého kláštera. Na Valné shromáždění naváže konference „*V pohybu*“. *Migrace, mobilita a transport pohledem etnologie*.

ČNS jako odborná společnost sdružující etnology v České republice již v roce 2015 upozornila na neutěšený stav v oblasti etnologického muzejnictví. V únoru 2016 rozeslal HV ČNS *Memorandum k 120. výročí Národopisné výstavy československé*, které zhodnotilo uplynulý vývoj oboru a poukázalo na některé problémy současné doby (například dlouhodobá absence stálé etnologické expozice v Moravském zemském muzeu v Brně). Memorandum bylo zasláno Mgr. Pavlu Hlubučkovi z Odboru ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií Ministerstva kultury, PhDr. Zuzaně Malcové z Odboru regionální a národnostní kultury Ministerstva kultury, generálnímu řediteli Moravského zemského muzea PhDr. Mgr. Martinu Reissnerovi, Ph.D., a PhDr. Haně Dvořákové, vedoucí Etnografického ústavu MZM v Brně. Během následujících dvou měsíců obdržela ČNS odpovědi Mgr. Pavla Hlubučka, PhDr. Zuzany Malcové a generálního ředitele MZM PhDr. Mgr. Martina Reissnera, Ph.D. Z odpovědí Mgr. Pavla Hlubučka a PhDr. Mgr. Martina Reissnera, Ph.D., vyplynulo, že nová expozice v EÚ MZM není mezi projekty určenými k okamžitému řešení. Znění *Memoranda* i všechny odpovědi zainteresovaných stran byly vyvěšeny na webových stránkách ČNS (<http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/aktuality/ostatni-aktuality/item/169->

[memorandum-cns](#)). ČNS bude situaci nadále sledovat – mj. v souvislosti s výměnou na postu generálního ředitele MZM.

HV ČNS diskutoval v první polovině roku 2016 také o podnětu člena ČNS Romana Tykala, který mu zaslal dopis prof. Jiřího Škabradý, který byl přečten na konferenci Odkaz Národopisné výstavy československé 1895 v oblasti etnografie, muzejnictví a památkové péče v říjnu 2015 v Praze. Dopis se týkal nedostatků při *uchování pozůstatků nejstaršího vesnického domu v ČR z Mirkovic na Českokrumlovsku*, který byl nedávno rozebrán a prozatímně uložen ve Vlastivědném muzeu Dr. Hostaše v Klatovech. HV ČNS požádal prostřednictvím předsedkyně Mgr. Jany Noskové, Ph.D., ředitele vlastivědného muzea Mgr. Luboše Smolíka o stanovisko k záchraně zmíněného domu. Z dopisu Mgr. Luboše Smolíka vyplynulo, že zástupci muzea se domnívají, že pro záchranu domu z Mirkovic učinili vše, pro vyjasnění situace navrhli svolat jednání všech zainteresovaných stran. HV ČNS tuto možnost uvítal a vyjádřil připravenost k účasti. Od července 2016 však HV další zprávy neobdržel.

HV ČNS se v roce 2016 dále zabýval zveřejněním nepravdivého tvrzení v časopisu *Cargo*, které se týkalo vstupu ČNS do WCAA. Doc. PhDr. Zdeněk Uherek, CSc., předseda České asociace pro sociální antropologii (CASA) v článku *What is „National“ in National Anthropological Associations? An Interview with Zdeněk Uherek and Juraj Podoba* (*Cargo. Journal for Cultural and Social Anthropology* 12, 2014, č. 1–2, s. 63–73) uvedl: „V podmínkách České republiky, kde byla v minulosti jedinou profesní organizací Národopisná společnost, je založení CASA symbolickým počinem, který má určitou hodnotu. Další etnologové udělali zajímavý krok stejným směrem. K mému překvapení se ČNS stala letos členem WCAA. Vzhledem k tomu, že ještě před založením CASA jsme se domluvili s ČNS, že jsme se stali součástí této zastřešující organizace, a že se tento krok nesetkal s konsenzuálním porozuměním z toho důvodu, že tvoříme jiný obor, jsem více než udiven touto změnou (ČR je proto zastoupena ve WCAA dvěma organizacemi, což je vcelku ojedinělý světový precedens).“ Na tato nepravdivá vyjádření reagoval doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., jako tehdejší předseda ČNS – své stanovisko zaslal s vědomím HV ČNS s prosbou o zveřejnění redakci časopisu *Cargo* a také předsedovi CASA doc. Z. Uherkovi. Ani jeden ze zmíněných subjektů bohužel na dopis nereagoval (více ke kauze a přesné znění dopisu doc. PhDr. Daniela Drápaly, Ph.D. – viz [4](http://www.narodopisnaspolcnost.cz/index.php/virtualni-badatelna/archiv-clanku/item/231-</p></div><div data-bbox=)

[stanovisko-emeritního-česke-narodopisne-spolecnosti-phdr-daniela-drapaly-ph-d-k-vyrokum-doc-phdr-zdenka-uherka-csc-publikovanim-na-strankach-casopisu-cargo](#)).

Členská základna

K 31. prosinci 2016 evidovala ČNS celkem 179 řádných a sedmnáct čestných členů, dva členy mimořádné a 21 členů kolektivních.

Také v roce 2016 pokračovala aktualizace kontaktních informací na jednotlivé členy (především e-mailových a poštovních adres). Tento krok je velmi důležitý, jelikož komunikace se členy ČNS je vedena především pomocí e-mailu (částečně pomocí klasického poštovního kontaktu) a stává se, že se informace zaslané členům vracejí.

Kromě aktualizace informací došlo v roce 2016 k další revizi členské základny a kontrole placení členských příspěvků. Předsedkyně ČNS Mgr. Jana Nosková, Ph.D., a pokladní ČNS PhDr. Helena Beránková oslovily dlouhodobé neplatiče členských příspěvků a společně se pokusily vyřídit doplacení dlužných částek. Tento krok byl úspěšný, během roku 2016 bylo nutné ukončit členství pro dlouhodobé neplacení členských příspěvků pouze několika osobám.

HV ČNS projednal na svých jednáních v průběhu roku 2016 celkem šest individuálních žádostí o členství (Stanislav Brouček, Marek Jakoubek, Eliška Leisserová, Adam Muras, Oto Polouček, Václav Soukup) a rozhodl se přijmout všechny adepty za řádné členy ČNS. Z ČNS se během roku 2016 odhlásilo šest individuálních členů (Jaroslav Dvořák, Joseph Grim Feinberg, Miroslav Havlík, Jaromír Jaroš, Jarmila Svobodová, Miloš Tomandl). Dva členové ČNS zemřeli (Jiří Setinský, Ivo Vasiljev), pro dlouhodobé neplacení členských příspěvků bylo ukončeno členství sedmi individuálními členům (Pavel Bureš, Tereza Hejzlarová, Ivan Hlavatý, Vladimír Horák, Lucie Kaminská, Ilja Melkus, Jiří Pokorný).

Vztahy s jednotlivými institucemi-kolektivními členy jsou na velmi dobré úrovni, svědčí o tom mj. poskytování výtisků z vlastní produkce pro recenzní účely *Národopisného věstníku*, či spolupráce s Národním ústavem lidové kultury ve Strážnici na slavnostním vyhlášení *Ankety o nejvýznamnější počín v oboru za uplynulý rok*.

Publikační aktivity

Vydavatelská činnost ČNS zahrnuje jako každý rok vydávání vlastního odborného periodika, *Národopisného věstníku (NV)*, vycházejícího od roku 1906. Studie prvního čísla NV 2016 přinesly texty, které reflektují jednak problematiku kulturní krajiny a sídelního prostředí vybraného moravského etnografického regionu Moravského Záhoří (Radek Bryol), jednak téma války, potažmo profesní skupiny vojáků (Stanislav Brouček, Lenka Libichová, Margita Jágerová, Blanka Soukupová). Materiálové příspěvky Martiny Daškové a Věry Kovářů souvisely bezprostředně s dějinami oboru a byly svázány s dvojicí osobností zaměřujících se na dokumentaci tradičního stavitelství a obživy (Aloise Beera a Antonína Kuriala). Druhé číslo NV bylo členěno dle konstantní struktury. Studie se svým tematickým zaměřením věnovaly dějinám oboru (Jiří Woitsch, Zuzana Štancelová), problematice tradičního stavitelství v současnosti (Radek Bryol, Eliška Leisserová), doplnila je kulturně-historicky koncipovaná studie Karla Altmana zaměřená na období 1. světové války. Oddíl Materiály přinesl texty k dějinám dokumentace a prezentace lidového stavitelství (Kateřina Sedlická, Dana Motyčková, Vanda Jiřikovská) i k aktuálním problémům spjatým s digitalizací kulturního dědictví (Michal Škopík). Na diskuzi z předchozího čísla navázala trojice polemických textů diskutujících o fenoménu kolaborace v národopisně profilovaných aktivitách 40. let 20. století (Blanka Soukupová, Josef Jančář, Karel Altman). Součástí obou čísel byly recenze knih, výstav, zprávy z konferencí a personální jubilejní články.

Národopisný věstník je aktuálně zařazen na národní Seznam recenzovaných neimpaktovaných časopisů Rady vlády České republiky pro výzkum, vývoj a inovace, používaný pro hodnocení vědecké práce. Od roku 2015 je zařazen také do prestižní mezinárodní bibliografické databáze ERIH PLUS (European Reference Index for the Humanities). V roce 2016 byly připravovány podklady pro žádost o zařazení *Národopisného věstníku* do databáze SCOPUS.

Jako supplementum *Národopisného věstníku* 2016 vyšel *Zpravodaj Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení*. Supplementum obsahuje kategorie Studie, Zprávy, Personálie, Semináře a konference a Bibliografie a odpovídá tak struktuře NV.

Redakční rada *Národopisného věstníku* zasedala 10. března 2016. Na její jednání byla přizvána jako host také předsedkyně ČNS Mgr. Jana Nosková, Ph.D. Na svém jednání zhodnotila redakční rada poslední vydané ročníky NV, projednala obsahovou skladbu již připravených čísel a diskutovala o tématech monotematických čísel na další léta. Protože

členka redakční rady PhDr. Ludmila Kopalová požádala o uvolnění z funkce, byla místo ní za členku redakční rady navržena PhDr. Tereza Šlehoferová, Ph.D., ze Západočeské univerzity v Plzni. Hlavní výbor změnu v RR na svém jednání v březnu 2016 odsouhlasil.

V roce 2016 začal pracovat v *Národopisném věstníku* jako druhý (juniorní) redaktor Mgr. Aleš Smrčka, doktorand na Ústavu evropské etnologie FF MU Brno. Na žádost hlavního redaktora doc. PhDr. Daniela Drápaly, Ph.D., došlo v roce 2016 také ke změně distribuování NV. Doc. Drápala distribuuje pouze povinné výtisky a výtisky autorům a recenzentům, distribuci pro členy ČNS přebrali brněnští členové HV ČNS (Helena Beránková, Jana Nosková, Jana Pospíšilová) ve spolupráci s druhým redaktorem.

Národopisný věstník prošel v roce 2016 poslední vlnou digitalizace minulých ročníků – byly zdigitalizovány zbývající ročníky ze 70. a 80. let 20. století. Digitalizaci, kterou provedla firma Metoda, z velké části hradila ČNS ze svých prostředků, z menší části byla podpořena grantem od Rady vědeckých společností.

Další vývoj *Národopisného věstníku* v roce 2017 byl zabezpečen již během roku 2016 – první číslo v roce 2017 bude obsahovat především studie týkající se dějin oboru (garantem je PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.), druhé číslo bude složeno z příspěvků k různým tématům. V roce 2017 bude také probíhat jednání o novém hlavním redaktorovi, neboť doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., avizoval po desetileté činnosti na pozici hlavního redaktora svůj odchod.

ČNS dále vydávala v roce 2016 *Zpravodaj ČNS*, interní spolkovou tiskovinu informující o aktuálním dění v ČNS, která je publikována třikrát ročně (č. 1 vyšlo v březnu 2016, č. 2 v červnu a č. 3 v prosinci 2016). Členům ČNS je *Zpravodaj* distribuován elektronicky pomocí e-mailů. *Zpravodaj ČNS* je také vyvěšen na webových stránkách společnosti (<http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/aktuality/zpravodaj-cns>).

ČNS pokračovala v jednáních o spoluvydávání časopisu *Etnologia Europea Centralis*, který je vydáván třemi institucemi – FF Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnavě, Uniwersytet Śląski v Katovicích a Ústavem etnologie SAV v Bratislavě. HV ČNS byl kontaktován doc. Mgr. Katarínou Novákovou, Ph.D., děkankou univerzity v Trnavě, ohledně vytvoření smlouvy o spolupráci. Smlouva však prozatím nebyla ČNS zaslána, jednání budou pokračovat v roce 2017.

Publikační činnost ČNS pokračuje i pomocí *bibliografické databáze*, která je průběžně již několik let vytvářena PhDr. Jiřinou Veselskou a zveřejňována na webových stránkách ČNS. K 5. prosinci 2016 byly do databáze nově zařazeny záznamy z časopisů: Český lid (2 995

záznamů), Das Kuhländchen (269 záznamů), Záhorská kronika (322 záznamů), Zálesí. Vlastivědný sborník (513 záznamů). Bibliografie obsahuje tedy celkem 12 035 záznamů. V roce 2017 bude PhDr. Jiřina Veselská dále zpracovávat časopis Umění a řemesla. O jedinečnosti této bibliografické databáze svědčí i dotaz pracovníků portálu Knihovny.cz, centrálního portálu českých knihoven, z podzimu 2016. Portál, který poskytuje jednotný přístup ke službám českých a moravských knihoven a je garantován Moravskou zemskou knihovnou, projevil zájem o transfer bibliografických záznamů z webových stránek ČNS. O transferu se bude jednat v roce 2017.

Webové stránky

Důležitým nástrojem prezentace aktivit České národopisné společnosti jsou již několik let její webové stránky (www.narodopisnaspolecnost.cz). Kromě členů společnosti je stále více využívají studenti i laičtí zájemci o obor etnologie, jakožto i o tradiční lidovou kulturu, její dokumentaci a prezentaci.

V roce 2015 Česká národopisná společnost zprovoznila zcela nové webové stránky, jejich drobné úpravy probíhaly i během roku 2016. Nové webové stránky jsou určeny k informování o ČNS jako základní odborné oborové organizaci a o její aktuální činnosti. Jsou členěny do několika základních kategorií:

- AKTUALITY (Knihy, Výstavy, Konference, semináře, Zpravodaj ČNS, Ostatní) – tato část obsahuje aktuální zprávy o nových knihách, výstavách atd., jsou zde vyvěšeny Zpravodaje ČNS,
- O SPOLEČNOSTI – týká se organizačních záležitostí ČNS, informuje o historii ČNS, o jejích členech, o členech HV, lze zde najít přihlášku do ČNS atd.,
- VIRTUÁLNÍ BADATELNA – obsahuje odkazy na digitalizované časopisy, na sestavené bibliografické databáze a dotazníky ČNS, dále se zde ukládají do archivu články zveřejněné původně v oddílu Aktuality,
- PUBLIKACE – informuje o publikacích vydaných ČNS,
- NÁRODOPISNÝ VĚSTNÍK/ETHNOGRAPHIC JOURNAL – podává nejdůležitější informace o základním odborném periodiku vydávaném ČNS, a to v češtině i angličtině (nejen o jeho historii, ale i o jeho současnosti, včetně pokynů pro autory).

Členové ČNS jsou průběžně vyzýváni pomocí *Zpravodaje ČNS* k zasílání aktuálních informací o nově vydaných publikacích, o připravovaných a probíhajících výstavách, o pořádaných konferencích a seminářích či dalších akcích, na nichž se podílejí a jež korespondují se zásadami činnosti ČNS, do kategorie Aktuality. Spolupráce se členy ČNS v této oblasti probíhá velmi dobře.

O chod webových stránek se stará jako hlavní osoba člen HV PhDr. Jan Blahůšek, Ph.D. Dalšími redaktory jsou Mgr. Jana Nosková, Ph.D., a doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., který vkládá informace o *Národopisném věstníku*.

Během roku 2016 se pokračovalo především v kontrole a doplňování informací o ČNS, a to i v angličtině. Anglicky psané informace bylo nutné doplnit především v oddíle o *Národopisném věstníku* kvůli přípravě přihlášky do databáze SCOPUS.

Průběžně je v rámci spolkového webu aktualizována elektronická databáze umožňující vyhledávání bibliografických záznamů publikovaných v oborových etnologických časopisech, případně národopisně koncipovaných statí v jiných odborných tiskovinách. ČNS se prostřednictvím tohoto projektu snaží reagovat jednak na nedostupnost starších bibliografií, jednak na chybějící soupisy mnohých centrálních, regionálních i lokálních tiskovin, které přinášely v minulosti na svých stránkách národopisně koncipované texty (více informací viz kapitola Publikační činnost).

Anketa České národopisné společnosti

Organizací *Ankety o nejvýznamnější počin v oboru za uplynulý kalendářní rok* se ČNS snaží systematicky oceňovat odborné aktivity rozvíjené v oboru za poslední kalendářní rok – a tím i dle svých možností a sil přispět k popularizaci jednotlivých výstupů, které mnohdy neprávem zůstávají odbornou i laickou veřejností opomíjeny. Děje se tak ve třech kategoriích: Publikace; Výstava, expozice; Projekt, akce, konference.

Administrací ankety byla také v roce 2016 pověřena členka HV Mgr. Zuzana Čermáková, Ph.D., anketa byla vyhodnocena na jednání HV 24. května 2016. Do hlasování v anketě se zapojilo 45 individuálních a šest kolektivních členů. Ceny byly následně předány 25. června 2016 na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici členy HV ČNS PhDr. Helenou Beránkovou a PhDr. Janem Blahůškem, Ph.D., organizačně předání zajistil PhDr. Martin Novotný, Ph.D.

V souvislosti se změnou loga ČNS byla na žádost HV ČNS vytvořena v roce 2016 nová grafická podoba diplomů pro vítěze Ankety – grafický návrh připravila firma Metoda.

V roce 2016 byly oceněny tyto odborné aktivity z roku 2015:

Publikace: Roman Doušek – Daniel Drápala (eds.): *Časové a prostorové souvislosti tradiční lidové kultury na Moravě*. Brno 2015.

Výstava, expozice: *Hliněné stavitelství na Moravě* (NÚLK Strážnice, autor výstavy: Martin Novotný).

Konference, akce: *Léčení a léčitelství v lidové tradici* (Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech – Subkomise pro lidové obyčeje, Komise pro lidové obyčeje ČNS).

Čestnou *Cenu Pěti rudých růží* se rozhodli členové HV ČNS udělit za rok 2015 projektu GISTRALIK (Daniel Drápala – Pavel Bohumel, FF MU Brno).

Vyhlášení Studentské ceny ČNS

HV ČNS se rozhodl podpořit vědeckou práci mladých badatelů a vyhlásil v roce 2016 poprvé *Studentskou cenu ČNS*. Po diskusích členů HV ČNS byla studentská cena vyhlášena ve dvou kategoriích – pro nejlepší bakalářskou a nejlepší diplomovou práci. Členové HV stanovili finanční odměnu pro vítěze (3 000 Kč za bakalářskou práci, resp. 5 000 Kč za magisterskou práci), která bude hrazena z finančních prostředků ČNS, a rozhodli se spojit slavnostní vyhlášení vítězů s vyhlášením každoroční *Ankety o nejvýznamnější počin v oboru za uplynulý kalendářní rok* na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici.

HV ČNS dále stanovil, že přihlášené práce musejí mít etnologické téma a být založeny na vlastním výzkumu (terénním, archivním, muzejním), popřípadě zpracovávat závažný teoretický nebo metodologický problém z oblasti etnologických věd. Do soutěže jsou přijímány bakalářské nebo diplomové práce obhájené v posledních dvou kalendářních letech před vyhlášením soutěže na daný rok. Jako finální termín pro přihlašování prací byl stanoven vždy poslední únorový den daného roku (v roce 2016 tedy 28. únor 2017). Přihlášené práce bude každoročně hodnotit porota složená z odborníků, členů ČNS, kteří budou jmenováni HV ČNS.

O vyhlášení *Studentské ceny ČNS* a podmínkách účasti informovala ČNS na svých webových stránkách (<http://www.narodopisnaspolecnost.cz/index.php/aktuality/ostatni-aktuality/item/248-vyhlaseni-studentske-ceny-cns>), zároveň rozeslala předsedkyně ČNS Mgr. Jana Nosková, Ph.D., v listopadu 2016 informaci o vyhlášení ceny na všechna etnologická a antropologická univerzitní pracoviště v České republice a na pracoviště oborově spřízněná (katedry historických věd).

První vyhlášení vítězů *Studentské ceny ČNS* proběhne v červnu 2017 na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici.

Dopisovatelé

Také v roce 2016 pokračovala ČNS v úsilí o revitalizaci dopisovatelské sítě. Této činnosti se soustavně věnoval člen HV a pověřenec pro styk s dopisovateli Mgr. Petr Lidák.

V dubnu 2016 byl rozeslán dotazník *Současné kolektivní festivity*, který připravil doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D. Dotazník byl rozeslán jak e-mailovou cestou (86 adres), tak poštou (21 adres). Návratnost dotazníku byla přibližně čtvrtinová.

Po revizi dopisovatelské sítě bylo zjištěno, že pro ČNS koncem roku 2016 pracuje aktivně 45 dopisovatelů, z toho dva jsou noví.

Pro další roky se v rámci dotazníkové akce uvažuje o návrhu PhDr. Václava Michaličky, Ph.D., který navrhuje sestavení stabilního dotazníku pro dopisovatele, který by zachytil nové nebo proměněné jevy v lokalitě. Dopisovatelé by jej (dle zájmu) vyplňovali pravidelně cca 1x za rok.

Ekonomická agenda a grantové projekty

ČNS by jen stěží mohla realizovat své aktivity bez zajištění externích zdrojů financování prostřednictvím grantových prostředků. Rok 2016 byl v tomto ohledu poměrně úspěšný, neboť ČNS uspěla v grantových programech Rady vědeckých společností i Odboru regionální a národnostní kultury Ministerstva kultury.

Dotace Ministerstva kultury podpořila vydání prvního čísla *Národopisného věstníku* 2016, ročník XXXIII (75). Celkové náklady na projekt činily 72 083,00 Kč, podíl MK činil 47 000,00 Kč (65,2 % celkových nákladů).

Rada vědeckých společností podpořila vydání druhého čísla *Národopisného věstníku* 2016, ročník XXXIII (75). Celkové náklady na projekt činily 66 669,00 Kč, podíl RVS činil 44 000,00 Kč (66 % celkových nákladů). RVS podpořila také projekt *Zpřístupnění Národopisného věstníku československého badatelské veřejnosti*. Celkové náklady na projekt činily 65 201,00 Kč, podíl RVS činil 8 000 Kč (12,23 % celkových nákladů).

Přehled příjmů a výdajů ČNS za období od 1. ledna 2016 do 31. prosince 2016 (zpracovala ing. Olga Mazouchová, účetní ČNS):

Příjmy:

členské příspěvky	97 250,00 Kč
dotace	441 353,00 Kč
publikace (prodej a digitalizace)	4 372,00 Kč
ostatní příjmy	0,00 Kč
přijatý úrok	0,00 Kč
<i>celkem</i>	<i>542 975,00 Kč</i>

Výdaje:

poštovné	7 023,00 Kč
cestovné	90 567,00 Kč

poplatky bance	1 150,00 Kč
mzdy, odvody z mezd	9 800,00 Kč
grafická příprava, tisk	163 478,00 Kč
ostatní režie	33 606,00 Kč
<i>celkem</i>	<i>305 624,00 Kč</i>

K 31. prosinci 2016 byl konečný zůstatek na účtu ČNS 295 366,30 Kč. Tento stav byl dán několika skutečnostmi: ČNS v roce 2016 hospodařila s větším objemem finančních prostředků než v předchozím roce, což souvisí s její činností v Evaluačním orgánu UNESCO (viz suma v oddílu Dotace, která zahrnuje z velké části finanční obnos od UNESCO připsaný na účet ČNS v prosinci 2016). Finanční příjmy ČNS byly v roce 2016 mírně zvýšeny také díky upomínání a vybírání dlužných členských příspěvků pokladní ČNS PhDr. Helenou Beránkovou a předsedkyní Mgr. Janou Noskovou, Ph.D. Ve výdajích v roce 2016 vzrostla suma na cestovné, což souvisí s cestami PhDr. Petra Janečka, Ph.D., na jednání Evaluačního orgánu UNESCO v Paříži (více viz kapitola *Mezinárodní spolupráce*). Vyšší výdaje však přinese teprve počátek roku 2017, kdy budou vyplaceny honoráře členům kolegia hodnotitelů nominací UNESCO.

V rámci možnosti úspor na poštovním, které tvoří důležitou složku výdajů ČNS, zažádala Mgr. Jana Nosková, Ph.D., v roce 2016 o Zákaznickou kartu České pošty. Kartami disponují předsedkyně ČNS Mgr. Jana Nosková, Ph.D., a doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., kteří vyřizují většinu korespondence ČNS.

Také pro rok 2017 se ČNS uchází o grantovou podporu. HV ČNS schválil na podzim 2016 podání tří nových žádostí na rok 2017. Jedná se o grant na vydání prvního čísla *Národopisného věstníku* 2017 podaný na Ministerstvo kultury (celkem 68 000 Kč, příspěvek od MK 47 000 Kč), dále o dvě grantové žádosti k Radě vědeckých společností: na vydání druhého čísla *Národopisného věstníku* 2017 (64 000 Kč, příspěvek RVS 40 000 Kč) a na pořádání *mezinárodní vědecké konference „V pohybu“*. *Migrace, mobilita a transport pohledem etnologie*, která se uskuteční v září 2017 ve Znojmě (59 000 Kč, příspěvek RVS 15 000 Kč).

Semináře a konference

ČNS pokračovala v roce 2016 v pořádání a spolupřádání odborných konferencí a workshopů.

Komise pro lidové stavitelství, sídla a bydlení při ČNS připravila ve spolupráci s Parkem Rochus, o. p. s., a Slovákým muzeem v Uherském Hradišti, p. o., konferenci *Prezentace venkovského stavitelství v muzeích v přírodě a muzejních expozicích*. Konference se uskutečnila 10. až 11. května 2016 v Uherském Hradišti. Cílem konference, jíž se zúčastnilo 20 odborníků, bylo na základě jednotlivých referátů formou odborné diskuse: 1) zhodnotit dosavadní úspěchy i případné neúspěchy při budování muzeí v přírodě a prezentaci lidového stavitelství v muzejních expozicích, 2) připomenout si některé významné osobnosti spojené s jejich budováním a 3) prezentovat záměry v dalším rozvoji současných muzeí. Vzhledem k posledním objevům v oblasti vesnického domu se tato problematika ukazuje jako stále aktuální. Konference byla doplněna exkurzí – společnou komentovanou prohlídkou Muzea v přírodě Rochus s přenesenými i nově zbudovanými objekty venkovského stavitelství, kaple sv. Rocha, vinohradnických areálů Soví Hora a Vinohradské ulice.

Komise pro lidové obyčeje ČNS uspořádala pracovní zasedání *Erotika v lidové kultuře*, které proběhlo ve dnech 14. až 15. června 2016 v Tišnově. Hlavními spolupřadatelé semináře byly Slováké muzeum v Uherském Hradišti, Muzeum Brněnska – pobočka Podhoráké muzeum v Předklášteří, MěKS Tišnov a Mezinárodní komise pro studium lidové kultury v Karpatech (MKKK) – Subkomise pro lidové obyčeje. V rámci jednání, kterého se zúčastnilo 26 účastníků, se diskutovalo o předem stanovených tematických okruzích: Erotika ve folklorních projevech (slovesných, písňových, hudebních, tanečních), v projevech milostných komunikací a aktech lásky, při namlouvání, v předsvatebních a svatebních iniciacích, v symbolech, znacích, rituálních úkonech (interpretace a sémantika), v kalendářních obyčejích, erotika spojená s mezními situacemi rodinného života a erotické sujety a tvary v lidovém umění. Seminář sloužil jako příprava konference se stejným tématem, která proběhne v roce 2017. Byl doprovázen exkurzí, při níž účastníci absolvovali komentovanou prohlídku kláštera v Předklášteří u Tišnova, Muzea Brněnska – Podhoráké muzea v Předklášteří a města Tišnova.

V rámci spolupráce ČNS s UNESCO byl 1. dubna 2016 uspořádán *workshop pro kolegium hodnotitelů pro nominace na seznamy UNESCO z řad ČNS*. Školení vedl PhDr. Petr Janeček,

Ph.D., místopředseda ČNS a zástupce ČNS v Evaluačním orgánu (Evaluation Body), poradním orgánu Mezivládního výboru Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví UNESCO (Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Heritage UNESCO). Kolegium hodnotitelů bylo ustanoveno z důvodu nominování ČNS do Evaluačního orgánu a povinnosti ČNS se zhostit hodnocení 51 přihlášek na seznamy UNESCO (Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity, List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding a Register of Best Safeguarding Practices). Na školení se členové kolegia hodnotitelů seznámili s typy nominací a metodikou jejich evaluace, včetně evaluace zkušenosti nominace.

ČNS již během roku 2016 připravovala dvě další konference, které se sice uskuteční až v roce 2017, ale jejichž příprava vyžaduje delší časové období. Jednalo se o konferenci *Poslání a budoucnost muzeí v přírodě v ČR*, kterou bude pořádat Valašské muzeum v přírodě a na níž se ČNS bude podílet jako spolupořadatel. Návrh na spolupráci vzešel od Mgr. Evy Románkové, členky HV ČNS a zároveň náměstkyně ředitele VMP. Několik členů organizačního výboru konference je zároveň členy ČNS. Druhou připravovanou konferencí byla mezinárodní konference „*V pohybu*“. *Migrace, mobilita a transport pohledem etnologie*, která se uskuteční 19.–21. září 2017 ve Znojmě. Tato konference bude pravidelnou výroční konferencí ČNS, která se koná jednou za tři roky a doprovází Valné shromáždění ČNS. Call for Papers na konferenci vytvořili Mgr. Jana Nosková, Ph.D., PhDr. Petr Janeček, Ph.D., a PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D. Bylo vyvěšeno na webových stránkách ČNS a rozesláno oborovým institucím na podzim 2016, ve stejné době byl také spuštěn elektronický formulář pro zasílání abstraktů na konferenci. Připravovaná konference chce zaměřit svou pozornost na témata spojená s pohybem osob, artefaktů a idejí z pohledu etnologie. Výzkum prostorové a sociální mobility i pohybu věcí a idejí má v rámci domácí etnologie dlouhou tradici sahající k zakladatelským dílům oboru. Jsou při něm uplatňovány nejrůznější tematické, teoreticko-metodologické a interpretační přístupy, které je vhodné prezentovat, porovnávat a o nichž je dobré diskutovat. Na konferenci ČNS se počítá s referáty, které se zabývají zmíněnými tématy v historické i současné perspektivě s důrazem na terén (střední) Evropy. ČNS se jako pořadatel však nebrání ani příspěvkům, které budou problematiku sledovat v rovině empirické i teoretické v širší geografické perspektivě; geografické zaměření na Evropu by však mělo stát ve středu jejich zájmu. Očekávány jsou referáty věnované vlivu pohybu v nejširším slova smyslu, a to na kulturu hmotnou, duchovní i sociální, na folklor i na symbolické aspekty kultury. Vítány jsou příspěvky, které budou pohyb osob, věcí či idejí zkoumat nejen jako

jednorázové překročení určitých geografických, politických, kulturních či symbolických hranic, ale budou tematizovat i následné dlouhodobé kulturní dopady těchto procesů na nejrůznější skupiny aktérů, jejich interpretace či proměny jejich forem. Na konci roku 2016 také začala jednání se spolupořadateli konference, a to se zástupci Jihomoravského muzea ve Znojmě (ředitelkou Jihomoravského muzea Ing. Vladimírou Durajkovou a etnografem muzea Mgr. Jiřím Mačudou, Ph.D.) a Etnologického ústavu AV ČR, v. v. i. (doc. PhDr. Zdeňkem Uherkem, CSc.).

Mezinárodní spolupráce a spolupráce s UNESCO

Mezinárodní spolupráce ČNS byla v roce 2016 rozšířena o významnou složku spolupráce s UNESCO. Kromě toho ale ČNS pokračovala i ve své dlouholeté spolupráci s dalšími organizacemi.

HV ČNS odsouhlasil v roce 2015 nominaci ČNS do nově vytvořeného *Evaluačního orgánu* posuzujícího nominace do světových seznamů nemateriálního kulturního dědictví UNESCO. Rozhodnutí UNESCO o zvolení ČNS do Evaluačního orgánu – poradního orgánu Mezivládního výboru Úmluvy o zachování nemateriálního kulturního dědictví na následující čtyři roky (2016–2019) bylo ČNS sděleno v prosinci 2015. Členy Evaluačního orgánu je dalších pět institucí z Norska, Brazílie, Číny, Ugandy a Sýrie a šest vládních expertů z Portugalska, Srbska, Venezuely, Japonska, Keni a Maroka. Zástupcem ČNS pro jednání s UNESCO v Paříži byl pro rok 2016 stanoven člen HV ČNS a místopředseda ČNS PhDr. Petr Janeček, Ph.D. Ten se účastnil tří zasedání Evaluačního orgánu v Paříži, a to 10.–11. března (úvodní setkání seznamující s metodikou hodnocení), 20.–24. června (diskuse o jednotlivých nominacích a jejich hodnocení), a 21.–23. září 2016 (diskuse o finálním znění hodnocení všech nominací a závěrečné zprávě o činnosti Evaluačního orgánu, která byla následně předána Mezivládnímu výboru UNESCO na jeho jednání v Addis Abebě ve dnech 28. listopadu až 2. prosince 2016).

Pro posuzování přihlášek nominací do světových seznamů UNESCO bylo sestaveno kolegium hodnotitelů, které mělo 13 členů (členové ČNS – PhDr. Helena Beránková, PhDr. Jan Blahůšek, Ph.D., PhDr. Daniel Dědovský, Ph.D., PhDr. Roman Doušek, Ph.D., doc. PhDr. Daniel Drápala, Ph.D., PhDr. Petr Janeček, Ph.D., Mgr. Jana Malecká, Ph.D., Mgr. Jana Nosková, Ph.D., Mgr. Marie Novotná, doc. PhDr. Martina Pavlicová, CSc., PhDr. Barbora Půtová, Ph.D., Mgr. Eva Románková, PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D.). Jeho členové byli proškoleni na workshopu konaném 1. dubna 2016 v Brně. Kolegium posoudilo v dubnu až květnu 2016 padesát přihlášek nominací do světových seznamů UNESCO (především do Reprezentativního seznamu nemateriálního kulturního dědictví lidstva).

Spolupráce s UNESCO se uskutečnila na základě podepsané smlouvy mezi ČNS a UNESCO, ČNS obdržela za vykonanou práci v prosinci 2016 finanční odměnu. Z prostředků UNESCO byly hrazeny také cestovní výlohy PhDr. Petra Janečka, Ph.D. Finanční odměna byla využita

jednak na honoráře za vypracované posudky členů hodnotícího kolegia (vyplaceny v lednu 2017), část sumy pokryla náklady spojené s činností pro UNESCO a bude využita na aktivity ČNS v roce 2017.

ČNS spolupracuje dále se sesterskými národopisnými společnostmi na Slovensku a v Polsku. Spolupráce s *Národopisnou spoločnosť Slovenska* byla konzultována předsedkyní ČNS Mgr. Janou Noskovou, Ph.D., a předsedkyní NSS PhDr. Martinou Bocánovou, Ph.D. Spolupráce se týká především recipročního zveřejňování informací na webových stránkách obou společností, nabídky publikačních aktivit v odborných časopisech vydávaných ČNS, respektive NSS. Zástupci ČNS PhDr. Helena Beránková a doc. PhDr. Miroslav Válka, Ph.D., se 21.–25. září 2016 zúčastnili valného shromáždění a navazující vědecké konference *PTL* (Polskie Towarzystwo Ludoznawcze – Polské národopisné společnosti) ve Vratislavi, kde pozdravili jménem ČNS kolegy a kolegyně z PTL.

Zástupci ČNS byli pozváni 17. května 2016 na Slavnostní akademii k výročí 90. narozenin prof. Jána Podoláka v Trnavě. ČNS reprezentovali členové HV PhDr. Jiří Woitsch, Ph.D., a PhDr. Jana Pospíšilová, Ph.D., a bývalý předseda ČNS doc. PhDr. Miroslav Válka, Ph.D.

ČNS dále rozvíjela své členství ve *WCAA – World Council of Anthropological Associations* (členkou je od roku 2014) a v *ICCN – Inter-City Intangible Cultural Cooperation Network*, v níž je ČNS přidruženým členem od roku 2011. Spolupráci s těmito organizacemi garantovala jako v předchozích letech členka HV Mgr. Eva Románková. V rámci *WCAA* se ČNS zapojila do hlasování o spojení *WCAA* a *IUAES – International Union of Anthropological and Ethnological Sciences* (10. září 2016), kde hlasovala pro vytvoření „strategické aliance“; na základě hlasování dalších členů byla vytvořena společná dvoukomorová organizace (bicameral organisation). ČNS dále hlasovala pro přijetí *Nordic Anthropological Film Association* do *WCAA* a dala souhlas s účastí na připravovaném dotazníkovém průzkumu o současném stavu světové antropologie z hlediska kvalifikace a zaměstnání antropologů. Konference *WCAA* v Dubrovniku (květen 2016) se nikdo z členů ČNS neúčastnil. Z důvodu časového zaneprázdnění a finanční náročnosti se zástupci ČNS neúčastnili ani jednání *ICCN* v prosinci 2016 na Sicílii.